

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P1619

[Total No. of Pages : 3

[4711]-101

M.Lib.I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML - 101 : Information, Communication & Society

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Define Information and list the characteristics of Information as a Resource. **[15]**

OR

b) Discuss the changing role and Responsibilities of LIS professionals in Information society.

Q2) a) Define profession and discuss various criteria of a profession. **[10]**

OR

b) Describe trends in Scientific Communication.

Q3) a) Describe in detail the tools of knowledge management. **[10]**

OR

b) Write a detailed note on various teaching methods used in LIS departments.

Q4) Write short notes on any three. **[15]**

- a) Information Intermediaries
- b) Curriculum
- c) Information Industry
- d) Difference between data, Information and knowledge
- e) Barriers in Communication.

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

P1619

[4711]-101

M.Lib.I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML - 101 : Information, Communication & Society

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : ह 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) अ) माहितीची व्याख्या देवून माहिती 'एक साधन' (Information as a Resource) म्हणून त्याची वैशिष्ट्यांची यादी द्या. [15]
किंवा
ब) माहितीधिष्ठित समाजातील ग्रंथालय आणि माहिती व्यवसियाकाची जबाबदारी बदलत्या भूमिकेची चर्चा करा.
- प्रश्न 2) अ) व्यवसायाची व्याख्या देवून त्याच्या विविध निकषांची चर्चा करा. [10]
किंवा
ब) शास्त्रीय संप्रेषणातील प्रवाहाचे वर्णन करा.
- प्रश्न 3) अ) ज्ञान व्यवस्थापनातील विविध साधनांचे वर्णन करा. [10]
किंवा
ब) ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र विभागात वापरण्यात येणाऱ्या शिकविण्याच्या विविध पद्धतींवर सविस्तर टीप लिहा.

प्रश्न 4) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

अ) माहितीचे मध्यस्थ (Information Intermediaries).

ब) अभ्यासक्रमावर टीप लिहा

क) माहिती उद्योग (Knowledge Industry)

ड) डेटा, माहिती आणि ज्ञान मधील फरक

इ) संप्रेषणातील अडथळे

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P1620

[Total No. of Pages : 3

[4711]-102

M.Lib. I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML - 102 : Introduction to Research Methodology &

Statistical Techniques of Research

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Discuss in detail case study method of Research. **[15]**

OR

b) Write a detailed note on current trends in LIS research.

Q2) a) State the laws of Bibliometrics. **[10]**

OR

b) Describe the various techniques of data presentation.

Q3) a) Explain the criteria of a Good Research proposal. **[10]**

OR

b) Define Research Report and explain its structure, style & contents.

Q4) Write short notes on (any three): **[15]**

- a) Types of hypothesis
- b) Characteristics of research
- c) Types of research
- d) SPSS
- e) Difference between Questionnaire and Interview techniques of research.

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

P1620

[4711]-102

M.Lib. I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML - 102 : Introduction to Research Methodology &

Statistical Techniques of Research

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :ह 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) अ) व्यष्टी अध्ययन संशोधन पद्धतीची सविस्तर चर्चा करा. [15]

किंवा

ब) ग्रंथालय व माहितीशास्त्र संशोधनाच्या सद्यस्थितीवर सविस्तर टीप लिहा.

प्रश्न 2) अ) बिब्लियोमेट्रिक्सचे सिद्धांत विषद करा. [10]

किंवा

ब) माहिती सादरीकरणाची विविध तंत्रे वर्णन करा.

प्रश्न 3) अ) चांगल्या संशोधन प्रस्तावाचे निकष स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) संशोधन अहवालाची व्याख्या देवून त्याची संरचना, शैली आणि आशय स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) गृहीतकाचे प्रकार
- ब) संशोधनाची वैशिष्ट्ये
- क) संशोधनाचे प्रकार
- ड) एस.पी.एस.एस (SPSS)
- इ) प्रश्नावली व मुलाखत यांच्यातील फरक

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P1621

[Total No. of Pages : 3

[4711]-103

M.Lib.I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML - 103 : Information Retrieval

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain the various components of Information storage and Retrieval system? **[15]**

OR

What is meant by Information Repackaging and consolidation? Discuss steps involved in it.

Q2) Explain Venn Diagram with examples. **[10]**

OR

Write down different search strategies.

Q3) Write a note on Post coordinate Indexing system. **[10]**

OR

Discuss MEDLAR Test for evaluation of information storage and retrieval system.

Q4) Write short notes on (any three): **[15]**

- a) Input - output models for retrieval of information
- b) Phrase search.
- c) Electronic content creation
- d) Thesaurus construction
- e) Data mining

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

P1621

[4711]-103

M.Lib.I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML - 103 : Information Retrieval

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना : ह 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) माहिती प्रतिप्राप्ती प्रणालीतील विविध घटक स्पष्ट करा.

[15]

किंवा

माहिती एकत्रीकरण, विश्लेषण आणि पुनर्संघटन म्हणजे काय? यातील टप्प्यांची चर्चा करा.

प्रश्न 2) 'वेन डायग्राम' (Venn Diagram) सोदाहरण स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

विविध शोध व्यूह रचना (search strategies) लिहा.

प्रश्न 3) पश्चात समन्वय निर्देशन पद्धति वर टीप लिहा.

[10]

किंवा

माहिती प्रतिप्राप्ती प्रणालीच्या मूल्यमापनासाठीची 'मेडलर्स टेस्ट' (MEDLARS Test) ची चर्चा करा.

प्रश्न 4) टीपा लिहा. (कोणतेही तीन)

[15]

- अ) माहिती प्रतिप्राप्ती चे इनपुट आउट पुट मॉडेल
- ब) फरेज सर्च (Phrase search)
- क) इलेक्ट्रॉनिक कन्टेंट क्रिएशन (Electronic content creation)
- ड) थिसॉरस चे निर्माण
- इ) डेटा मायनिंग

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P1622

[Total No. of Pages : 3

[4711]-104

M.Lib.I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML - 104 : Information Technology Basics - (Theory)

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write notes on (any three) **[15]**

- a) Data warehousing
- b) State use of Routers.
- c) Describe in brief the OSI model
- d) Databanks
- e) Bio metric technology for library security

Q2) Explain concept of simplex, Half duplex and Duplex mode of transmission. **[10]**

OR

Explain in detail various steps in digitisation process.

Q3) Describe the concept of 'Institutional Repository' and its importance. **[10]**

OR

Explain the concept of content management and its importance.

Q4) Write notes on (any three): **[15]**

- a) Metadata
- b) Importance of ejournals
- c) Impact of Multimedia on library services.
- d) Blogs
- e) Web 3.0

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

P1622

[4711]-104

M.Lib.I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML - 104 : Information Technology Basics - (Theory)

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :ह 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

- अ) डेटा वेअरहाऊसींग (Data warehousing)
ब) राउटर्सचे (Routers) उपयोग सांगा.
क) ओ एस आय (OSI) मॉडेलचे थोडक्यात वर्णन करा.
ड) डेटाबँक्स (Databanks)
इ) ग्रंथालयीन सुरक्षिततेसाठी बायोमॅट्रीक (Biometric) तंत्रज्ञान

प्रश्न 2) सिंप्लेक्स, हाफ डुप्लेक्स व डुप्लेक्स माहिती दळणपध्दती ह्या संकल्पना स्पष्ट करा. [10]

किंवा

डिजीटायझेशन प्रक्रियेतील विविध पायऱ्यांचे सखोल वर्णन करा.

प्रश्न 3) इन्स्टिट्यूशनल रिपॉझिटरी (Institutional Repository) ही संकल्पना सांगून महत्व स्पष्ट करा. [10]

किंवा

कंटेन्ट मॅनेजमेंट (content management) ही संकल्पना स्पष्ट करून त्याचे महत्व सांगा.

प्रश्न 4) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणतेही तीन) [15]

अ) मेटाडेटा

ब) इ - नियतकालिकांचे महत्व

क) मल्टीमेडीयाचा ग्रंथालयीन सेवांवर होणारा प्रभाव

ड) ब्लॉग (Blogs)

इ) वेब 3.0 (Web 3.0)

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P1623

[Total No. of Pages : 3

[4711]-201

M.Lib. & I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML - 201 : Management of Libraries and Information

Centres

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write short notes on (any three): **[15]**

- a) State meaning of Risk management
- b) Elaborate significance of Training
- c) Define outsourcing with examples
- d) What is MBO
- e) What is Job description and Job Analysis?

Q2) a) What do you understand by approaches to management? Describe in detail the different Approaches to Management. **[10]**

OR

- b) What do you understand by Budget? Explain in detail PPBS method.

Q3) a) What is meant by motivation? Explain Maslows theory of motivation with the help of a diagram. **[10]**

OR

- b) Explain the concept of Reengineering.

Q4) a) State the need of marketing and discuss how marketing of services can be carried out in Library and Information centre? **[15]**

OR

- b) Discuss various problems faced in Incorporating change in the library and Information centres.

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

P1623

[4711]-201

M.Lib. & I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML - 201 : Management of Libraries and Information

Centres

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :ह 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

- अ) धोक्याचे व्यवस्थापन म्हणजे काय?
ब) प्रशिक्षणाचे महत्व विशद करा.
क) आऊटसोर्सिंगची व्याख्या सांगून सोदाहरण स्पष्ट करा.
ड) एम बी ओ (MBO) म्हणजे काय?
इ) कार्यवर्णन व कार्य विश्लेषण म्हणजे काय.

प्रश्न 2) अ) व्यवस्थापनातील दृष्टीकोन म्हणजे काय ते सांगून वेगवेगळ्या व्यवस्थापकिय दृष्टीकोनांचे सविस्तर वर्णन करा. [10]

किंवा

- ब) अंदाजपत्रक म्हणजे काय ते सांगून पी पी बी एस (PPBS) पद्धतीचे सविस्तर वर्णन करा.

प्रश्न 3) अ) अभिप्रेरणा म्हणजे काय? ते सांगून मास्लो ह्यांचा अभिप्रेरणा सिद्धांत आकृती सह स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) रिडंजिनिअरींग ही संकल्पना स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) अ) ग्रंथालय आणि माहिती सेवेच्या विपणनाची आवश्यकता सांगून ग्रंथालय आणि माहितीकेंद्रात माहिती सेवांचे विपणन कसे करता येईल याची चर्चा करा. [15]

किंवा

ब) ग्रंथालय आणि माहितीकेंद्रात बदल करत असताना कोणत्या समस्या येतात ते सांगा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P1624

[Total No. of Pages : 3

[4711]-202

M.Lib.I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML-202 : Bibliographic Control and Information systems

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Explain the objectives of International Information system. Describe the activities of any one commercial Information system. [15]

OR

- b) Describe various contributing for bibliographic control organisations in India.

Q2) a) Discuss objectives of AGRIS. [10]

OR

- b) Write a note on Intellectual Property Right.

Q3) a) Write activities of FID. [10]

OR

- b) Explain importance of copy right act.

Q4) Write short notes on (any three) [15]

- a) IASLIC
- b) Consortia
- c) RRRLF
- d) Right to Information Act.
- e) ASFIS.

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

P1624

[4711]-202

M.Lib.I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML - 202 : Bibliographic Control and Information systems

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :ह 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अंतरराष्ट्रीय माहिती प्रणाली चे उद्देश स्पष्ट करा व कोणत्याही एक व्यावसायिक माहिती प्रणाली चे वर्णन करा. [15]

किंवा

भारतातील विविध बिब्लीयोग्राफिक कंट्रोलमध्ये योगदान देणारे संस्थांचे वर्णन करा.

प्रश्न 2) 'अॅग्रीस (AGRIS) चा उद्दिष्टांची चर्चा करा. [10]

किंवा

'बौद्धिक संपदा (Intellectual Property Right) यावर टीप लिहा.

प्रश्न 3) एफ.आय.डी. (FID) ची कार्ये लिहा. [10]

किंवा

'कॅपी राइट अॅक्ट' (copy right act) चे महत्व विशद करा.

प्रश्न 4) टीपा लिहा.(कोणतेही तीन)

[15]

- अ) इयास्लिक (IASLIC)
- ब) कन्सोशिया (Consortia)
- क) आर.आर.आर.एल.एफ. (RRRLF)
- ड) राइट टू इन्फॉर्मेशन (माहिती अधिकार कायदा) (RTI)
- इ) एसफिस (ASFIS)

